

Voedselovergevoeligheid

Kritisch nadenken en logisch handelen

Accreditatie voor diëtisten is aangevraagd

- **Allergische voedselovergevoeligheid** Tweedaagse cursus
2007 maandag 8 oktober en maandag 12 november
OF
2008 donderdag 31 januari en donderdag 13 maart
- **Niet-allergische voedselovergevoeligheid** Middagcursus
2008 donderdag 27 maart

D&VO Diëtist & VoedselOvergevoeligheid

Voedsel Overgevoeligheid Overleg
Diëtisten Academische Ziekenhuizen

Een tot drie miljoen Nederlanders denkt allergisch te zijn voor bepaalde voedingsmiddelen. Dit is de schatting van de Gezondheidsraad in haar rapport Voedselallergie dat in maart 2007 is uitgekomen. Het aantal Nederlanders dat ook werkelijk een allergische voedselovergevoeligheid heeft is niet bekend, maar ligt in ieder geval veel lager.

Ongeveer twee tot drie procent van de zuigelingen, één tot drie procent van de (oudere) kinderen en één tot twee procent van de volwassenen

heeft een IgE gemedieerde voedselovergevoeligheid. Vier- tot zesduizend mensen hebben een potentieel levensbedreigende allergische voedselovergevoeligheid. De suggestie dat de prevalentie van primaire allergische voedselovergevoeligheid toeneemt heeft geen wetenschappelijke basis. Het aantal mensen met een secundaire allergische voedselovergevoeligheid (bijvoorbeeld als kruisreactie op berkenpollen) lijkt wel te zijn gestegen. De begeleiding van mensen met een (vermeende) voedselover-

D&VO EN VOODAZ

Aanvullende netwerken voor voedselovergevoeligheid

Diëtisten vervullen een cruciale rol in de diagnose en behandeling van voedselovergevoeligheid. Twee netwerken van de Nederlandse Vereniging van Diëtisten (NVD) richten zich op het continu verbeteren van de zorg aan mensen met (vermeende) voedselovergevoeligheid.

Het NVD-netwerk **Diëtist & VoedselOvergevoeligheid** (D&VO) heeft voor de diëtist en cliënt dieetrichtlijnen en werkformulieren ontwikkeld. De leden van dit netwerk begeleiden patiënten in de eerste- en tweedelijnsgezondheidszorg, die worden verwezen door de huisarts of specialist of via het consultatiebureau.

Het NVD-netwerk **Voedsel Overgevoeligheid Overleggroep Diëtisten Academische Ziekenhuizen** (VOODAZ) ziet patiënten in de academische medische centra en richt zich daarnaast op onderzoek.

Voor de cursus Voedselovergevoeligheid – kritisch nadenken en logisch handelen, hebben D&VO en VOODAZ hun krachten gebundeld.

Kritisch nadenken

2007 maandag 8 oktober 2008 donderdag 31 januari

9.00 uur Ontvangst en registratie

9.30 uur **WELKOM EN KENNISTEST**

D&VO

Dagvoorzitter
Jeanne de Jongh

ALLERGISCHE VOEDSELOVERGEVOELIGHEID VRAAGT EEN MEDISCHE BENADERING

Dr. Hans de Groot

Wetenschappelijke achtergronden

Een schets van de huidige inzichten in allergische voedselovergevoeligheid.

Medische diagnostiek

De huidpriktest en de bepaling van het allergeenspecifiek IgE gehalte in het bloed geven richting bij het stellen van de diagnose. De interpretatie van de resultaten vraagt echter om grote zorgvuldigheid.

Anafylactische shock

Met een epinefrine-auto-injector ('epi-pen') kan de patiënt een anafylactische shock voorkomen. De epi-pen is echter geen wondermiddel.

VOODAZ

TWEE STANDAARDEN VOOR EEN HELDER DENKKADER

Helga Merkun

Het protocol Diëtistische diagnose bij vermeende voedselovergevoeligheid en de Landelijke standaard voedselallergie bij zuigelingen zijn een goede basis om volgens een gestructureerd stappenplan de verkregen informatie te ordenen en te beoordelen.

12.30 uur Lunchpauze

13.30 uur

**D&VO
VOODAZ**

DE STANDAARDEN IN DE PRAKTIJK

Jeanne de Jongh

Helga Merkun

De bruikbaarheid van het protocol en de landelijke standaard voedselallergie bij zuigelingen wordt aan de hand van enkele casussen getoetst.

D&VO

MERKARTIKELIJSTEN EN DIEETRICHTLIJNEN

Jeanne de Jongh

D&VO heeft dieetrichtlijnen ontwikkeld die het, samen met de merkartikelenlijsten van het Voedingscentrum, eenvoudiger maken om samen met de patiënt een passende voeding te vinden.

17.00 uur Wel thuis

Logisch handelen

2007 maandag 12 november 2008 donderdag 13 maart

9.00 uur Ontvangst en registratie

9.30 uur Welkom
VOODAZ Dagvoorzitter
Berta Beusekamp

HOE WORDT HET DIEET EEN AANTREKKELIJKE VOEDING?

D&VO *Sacha van Amstel*

VOODAZ *Bert Beusekamp*
 Het uitwerken van een voeding na de diagnose van voedselovergevoeligheid lijkt op het leggen van een puzzel. Het is zoeken, passen en meten en het vraagt om geduld. Actieve inbreng van de cursisten wordt gevraagd bij het bespreken van de casus, het uitwerken van opdrachten en het opstellen van een behandelplan bij kruisovergevoeligheid.

VOODAZ

WAT ZEGT HET ETIKET?

Sacha van Amstel
 Op het etiket is waardevolle informatie over allergenen te vinden, dit is wettelijk geregeld. Welk houvast biedt het de consument met een voedselovergevoeligheid?

12.30 uur Lunchpauze

13.30 uur

VOODAZ

HERINTRODUCTIE EN PROVOCATIE

Berta Beusekamp
 Herinstructie en provocatie zijn onderdeel van de diagnose. Tijdens de behandeling mogen ze echter niet worden vergeten, bijvoorbeeld om het verloop van de allergische voedselovergevoeligheid te volgen en onnodige beperkingen in het dieet te voorkomen.

DE PATIENT

Wat doet een allergische voedselovergevoeligheid met de patiënt? U hoort het tijdens de cursus.

17.00 uur Wel thuis

Niet-allergische voedselovergevoeligheid

Donderdagmiddag 27 maart 2008

13.00 uur Ontvangst en registratie

13.30 uur **GLUTEN EN LACTOSE INTOLERANTIE**

D&VO

Sacha van Amstel

Gluten en lactose intolerantie zijn beide een goed te diagnosticeren niet-allergische voedselovergevoeligheid, waarvoor een eenduidige behandeling bestaat. Voor patiënten met coeliakie is het echter moeilijk om met plezier te eten. De cyberpoli van de **??**, waar Sacha van Amstel aan verbonden is, heeft veel ervaring met deze patiënten.

14.30 uur pauze

15.00 uur **INTOLERANTIE VOOR BIOGENE AMINEN**

D&VO

D&VO

D&VO en de VOODAZ doen gezamenlijk onderzoek naar intolerantie voor biogene aminen, omdat de wetenschappelijke basis nog niet helder is. De resultaten in de praktijk zijn echter veelbelovend. De deelnemers werken dit uit in een casus.

17.00 uur Wel thuis

De sprekers

Sacha van Amstel, diëtist, Stichting VoedselAllergie,

cyberpoli en diëtistenpraktijk Andermaal, Geldermalsen

Bert Beusekamp, diëtist, Universitair Medisch Centrum Groningen

Dr. Hans de Groot, internist-allergoloog, Erasmus Medisch

Centrum, Rotterdam

Jeanne de Jongh, diëtist, Albert Schweitzer ziekenhuis, Dordrecht

Helga Merkun, diëtist, Erasmus Medisch Centrum, Rotterdam

Praktische gegevens

Data

- Allergische voedselovergevoeligheid
2007 maandag 8 oktober en maandag 12 november
2008 donderdag 31 januari en donderdag 13 maart
- Niet-allergische voedselovergevoeligheid
donderdagmiddag 27 maart 2008

Plaats
Utrecht, in de Driehoek, in de directe nabijheid van het station

Doelgroep
Diëtisten die cliënten met (mogelijke) voedselovergevoeligheid willen begeleiden.

Het minimale aantal deelnemers is 50, het maximale aantal 75.

Basiskennis
Voedselovergevoeligheid, kritisch nadenken en logisch handelen is een post HBO cursus en bouwt verder op een afgeronde opleiding diëtetik.

Studiematerialen
De deelnemers wordt geadviseerd voorafgaand aan de cursus te bestuderen

- het Protocol Diagnostisch onderzoek door diëtisten bij vermeende voedselovergevoeligheid van het Voedingscentrum en
- de Landelijke standaard voedselallergie bij zuigelingen
Deze documenten kunt u bij de inschrijving bestellen.

Werkmaterialen
D&VO heeft voor de meest voorkomende voedselovergevoeligheden dieetrichtlijnen en bijbehorende werkformulieren uitgewerkt. De deelnemers aan deze cursus kunnen deze materialen op CD-rom met 50% korting bestellen.

Kosten
Inclusief cursusmateriaal, consumpties en BTW
Entreprijs

	Allergische Voedselovergevoeligheid	Niet-allergische voedselovergevoeligheid	Beide cursussen
Leden NVD/DCN	€ 335,00	€ 85,00	€ 395,00
Niet-leden	€ 425,00	€ 105,00	€ 510,00

- Materialen, alleen te bestellen voor deelnemers
- Protocol voedselovergevoeligheid € 12,00
- Landelijke standaard voedselallergie bij zuigelingen € 8,00
- Dieetrichtlijnen en werkformulieren
- Allergische voedselovergevoeligheid € 125,00
- Niet-allergische voedselovergevoeligheid € 25,00

Initiatief
De cursus is een initiatief van Diëtisten en VoedselOvergevoeligheid (D&VO) Voedsel Overgevoeligheid Overleggroep Diëtisten Academische Ziekenhuizen (VOODAZ)
Beide zijn erkende netwerken van de Nederlandse Vereniging van Diëtisten
PIT Actief

Participanten
Diëtisten Coöperatie Nederland (www.dcn.nl)
Nederlandse Vereniging van Diëtisten (www.nvdiëtist.nl)
PIT Actief, E scholing@pitactief.nl, P Postbus 76, 5384 ZH Heesch, T 035-6024615/020-6266694, F 0412-457402

Informatie
U kunt zich aanmelden via de website www.pitactief.nl -> scholingsaanbod of door de ingevulde aanmeldkaart op te sturen. Na inschrijving ontvang u per post een bevestiging met bijbehorende factuur. Aanmelden verplicht tot betalen. Bij schriftelijke annulering tot uiterlijk 4 weken voor de eerste cursusdag wordt het betaalde bedrag na aftrek van € 25,00 administratiekosten teruggestort.

Accreditatie
Accreditatie voor diëtisten is aangevraagd bij de Stichting Deskundigheidsbevorderende Activiteiten Paramedici .
Voor de cursus Allergische voedselovergevoeligheid betreft het 20 accreditatiepunten, opgebouwd uit 13 contacturen en 7 uren voorbereiding. Voor de middagcursus Niet-allergische voedselovergevoeligheid betreft het 5 accreditatiepunten, opgebouwd uit 3,5 contacturen en 1,5 uur voorbereiding.

NEDERLANDSE VERENIGING VAN DIËTISTEN

